

Arkusz recenzji rozprawy doktorskiej

Recenzja rozprawy doktorskiej: mgr Żanety Zając

na temat: *Działania wybranych podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego w Polsce*

w przeciwdziałaniu skutkom pandemii Covid-19 w latach 2020-2022

(Activities of selected entities of the national security system in Poland in counteracting the effects of the Covid-19 pandemic in 2020-2022)

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie: nauki społeczne

w dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie

na podstawie: Uchwały Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Forma rozprawy: praca pisemna monografia naukowa, ss. 424

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) dotyczącej przedmiotu rozprawy:

1. Stwierdzam spełnienie przesłanki oryginalnego rozwiązania problemu naukowego.

Przedmiotem badań w recenzowanej rozprawie doktorskiej jest problematyka niezmiernie istotna zarówno z punktu widzenia bezpieczeństwa narodowego dotycząca funkcjonowania podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego w Polsce w przeciwdziałaniu pandemii Covid-19 w latach 2020–2022. Przedmiot badań jest istotny z punktu widzenia nauk o bezpieczeństwie, badając obszar podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego przeznaczonych do przeciwdziałania skutkom wszelkich zagrożeń, również tych sanitarno-epidemiologicznych. Autorka rozprawy doktorskiej podjęła udaną próbę zrealizowania badań odnoszących się do kompleksowej analizy zjawiska pandemii, uwzględniając zarówno aspekty medyczne, społeczne, polityczne, jak i te związane z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, tym samym wskazując na interdyscyplinarną problematykę podejmowanego zagadnienia. Dysertacja ma istotne znaczenie dla dyscypliny nauk o bezpieczeństwie, gdyż zestawia różne rodzaje bezpieczeństwa. Treść rozprawy została mocno osadzona w literaturze przedmiotu badań w ponad 320 źródłach: 45 aktów prawnych, 27 innych dokumentów urzędowych, 127 opracowań oraz 127 źródeł internetowych. Wątpliwość budzi tak przyjęta systematyka, w ramach której Autorka uznaje publikacje internetowe, w tym akty prawne za inną kategorię. Niemniej jednak nie ma to wpływu na jakość przeprowadzonych badań, bowiem w kontekście podjętej w rozprawie problematyki badawczej dobór literatury jest różnorodny i poprawny. Zaprezentowane założenia badawcze rozprawy doktorskiej, w tym w szczególności

hipotezy szczegółowe wraz z analizą merytoryczną i zarysami wniosków badawczych są potwierdzeniem oryginalnego i interesującego poznawczo podejścia do rozwiązania problemu naukowego. Przedstawione przez Autorkę, naukowo uzasadnione rekomendacje rozwiązań systemowych, zwiększających odporność środowiska bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa co w ocenie recenzenta spełnia warunek oryginalnego rozwiązania problemu naukowego.

2. **Stwierdzam spełnienie rozwiązania w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze społecznej.**

Podjęty w dysertacji problem badawczy uznać należy za istotny w sensie poznawczym. Zagrożenia niemilitarne występują coraz częściej i charakteryzują się dużą gwałtownością. W związku z tym w adekwatny sposób należy się do nich przygotować poprzez odpowiednie planowanie i opracowanie procedur kryzysowych wspierających oraz usuwających skutki kryzysu. Autorka uznała, że dysertacja „*zwraca uwagę na konieczność zadbania o bezpieczeństwo zdrowotne (a w tym o aspekt sanitarno-epidemiologiczny) w ramach bezpieczeństwa narodowego, gdyż tylko zdrowe społeczeństwo jest w stanie efektywnie funkcjonować, przyczyniać się do rozwoju gospodarczego i społecznego oraz skutecznie przeciwdziałać innym zagrożeniom, również tym o charakterze militarnym*”. Zatem recenzent prosi Autorkę o w **jaki sposób podjęty przedmiot badań czyli podmioty systemu bezpieczeństwa narodowego przeznaczone do przeciwdziałania skutkom wszelkich zagrożeń oraz cel badań własnych opisany jako ocena funkcjonowania podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego podczas pandemii mają zapewnić „zdrowe społeczeństwo”**. Pytanie recenzenta, w żaden sposób nie umniejsza faktu, że dysertacja wnosi cenny punkt widzenia do naukowej refleksji na powyższy temat. Autorka traktuje podjęty temat w sposób właściwy naukowo, mieszcząc się w dziedzinie nauk społecznych. Rozprawa doktorska w właściwy sposób prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną Doktorantki, a w niektórych obszarach wręcz przerysowuje. Nie jest zatem oczywistym i uzasadnionym podjęcie tak szczegółowych rozważań i opisów w rozdziale 4., to jest. 4.2. Organizacja punktów wymazowych oraz podmiotów leczniczych po wybuchu pandemii w Polsce, 4.3. Aplikacja GISCovid-19 oraz system monitoringu dostępności łóżek, 4.4. Banki tlenu oraz tlenoterapia, 4.5. Dostęp do świadczeń zdrowotnych oraz 4.6. System raportowania zakażeń na łącznie 32 stronach. Bez wątpienia są to ważne informacje, ale z naukowego punktu widzenia nie tak ważne a wręcz mało wartościowe, aby poświęcić im dwa arkusze wydawnicze. Podsumowując aktualność i dużą wagę wniosków naukowych w sferze społecznej sformułowanych w trakcie procesu badawczego jest znacząca.

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej:

Stwierdzam posiadanie ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, jednocześnie wysoko oceniając poziom wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, na podstawie przedstawionej do recenzji dysertacji. Doktorantka dysponuje znaczącą wiedzą w zakresie funkcjonowania podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego podczas pandemii Covid-19 w Polsce (w latach 2020–2022). W tym miejscu recenzent zwraca się z prośbą o udzielenie odpowiedzi na powstałą wątpliwość: **co wspólnego ma efektywność funkcjonowania podmiotów systemu bezpieczeństwa narodowego podczas pandemii Covid-19 w Polsce w latach 2020–2022 z Pandemiami i epidemiami wirusa grypy w XX wieku (hiszpanka, azjatycka, Hongkong) jaki ma to związek z naukami o bezpieczeństwie?** Za poprawne należy uznać przyjęte podłoże metodologiczne pracy, własną metodykę rozwiązania problemu o czym świadczy treść dysertacji., a w szczególności rozdziały. Za właściwe uznaje się także kończenie rozdziałów wnioskami, opartych na solidnych fundamentach wiedzy o bezpieczeństwie w ujęciu przedmiotowych i podmiotowym. Treści merytoryczne świadczą o dobrym przygotowaniu doktorantki w zakresie dyscypliny nauki o bezpieczeństwie, a w szczególności bezpieczeństwa zdrowotnego.

Stwierdzam posiadanie umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Umiejętność

ta zawiera się w kilku kompetencjach, których oceny zawarte są poniżej:

- **Stwierdzam posiadanie** prawidłowego dostrzegania i identyfikowania problemu naukowego i uzasadniania jego istnienia. Układ dysertacji, sposób przedstawienia, pogłębienie kluczowych zagadnień, sekwencje przeprowadzonych badań, uważam za poprawne. Oceniam, że w kontekście podjętej w rozprawie problematyki badawczej, dobór literatury należy uznać za różnorodny, a przede wszystkim poprawny. Identyfikacja problemu badawczego wraz z uzasadnieniem nie budzi wątpliwości. Jego wymiar teoretyczny oraz użyteczny, przedstawiono w akceptowalnym zakresie. Z dużą odwagą intelektualną Autorka formułowała problemy cząstkowe, które nie w pełni pokrywają się z ogólnym problemem. Widoczny jest brak doświadczenia w samodzielnym prowadzeniu pracy, choć nie dyskwalifikuje to Autorki w dalszym postępowaniu. Niemniej jednak, sposób rozwiązania problemu badawczego będzie podstawą do dyskusji w trakcie obrony rozprawy. Autorka sformułowała 5 pytań szczegółowych: *Jak system bezpieczeństwa narodowego był przygotowany do zwalczania pandemii Covid-19? Jaki był charakter wcześniejszych pandemii i czy podjęte wówczas środki zaradcze mogły być zastosowane do walki z Covid-19? Na czym polega działalność podmiotów międzynarodowych w walce z Covid-19? Jaka była wydolność polskiego systemu ochrony zdrowia i jakie implikowała skutki? Jaki był poziom przygotowania służb dyspozycyjnych w obszarze zwalczania pandemii Covid-19?*

A zatem czy Doktorantka może rozszerzyć stwierdzenie, że „**Wojska Obrony Terytorialnej utrzymują gotowość do realizacji misji Sił Zbrojnych RP w zakresie zagwarantowania obrony państwa i przeciwstawiania się agresji zbrojnej...**” a skoro „**stanowią one piąty i zarazem najmłodszy rodzaj Sił Zbrojnych RP**” dlaczego znane są za wojska wsparcia? oraz czy 10. Dywizja Kawalerii Pancernej, 16. Dywizja Zmechanizowana i 12. Dywizja Zmechanizowana to pododdziały, oddziały lub związki taktyczne?

- **Stwierdzam posiadanie umiejętności** prawidłowego sformułowania elementów koncepcji badań prowadzących do rozwiązania zidentyfikowanego problemu naukowego, przy czym sformułowanie we właściwy sposób hipotezy ogólnej i pięciu hipotez szczegółowych nie budzi wątpliwości, gdyż uwzględniają one konieczność przypuszczenia i tym samym poszukiwania zdania logicznego dostarczającego odpowiedzi na pytania badawcze. Jednocześnie stanowią spójną całość z opracowanymi rozdziałami. Doktorantka we właściwy sposób określiła szczegółowy kształt procesu badawczego, strukturę rozprawy, rozdziałów, podrozdziałów. Każdy z przedstawionych rozdziałów został zakończony podsumowaniem, które z kolei stanowiły podstawę do sformułowania wniosków końcowych i rekomendacji. W ramach każdego z nich sformułowano konkretne cele, przypisując każdemu z nich właściwą sekwencję czynności badawczych. Pozyskane dane Doktorantka właściwie przeanalizowała i odniosła się do przetestowania hipotez badawczych. Rezultaty końcowe procesu badawczego przedstawione zostały w usystematyzowany sposób.
- **Stwierdzam posiadanie znajomości** metod badawczych i umiejętności prawidłowego ich doboru i zastosowania (zrealizowania). Doktorantka w ustrukturalizowany sposób przedstawił zarówno potrzebę i efekty użytych w trakcie procesu badawczego wybranych metod i technik badawczych. Część teoretyczną i analityczną pracy Autorka oparła na metodzie analizy literatury przedmiotu. Kolejną zastosowaną metodą badawczą była metoda instytucjonalno-prawa do analizy systemu opieki zdrowotnej. Dalej Autorka stosowała: metodę porównawczą, metodę historyczną, metodę obserwacji bezpośredniej uczestniczącej. Z kolei w części empirycznej zastosowała metodę sondażową i techniki: ankiety oraz wywiadu, wywiad pogłębiony. Zastosowane narzędzia badawczych pozwoliły Autorce na zebranie danych badawczych. Ocenia się zatem, że zastosowana standardowa paleta metod badawczych jest wystarczająca.
- **Stwierdzam posiadanie umiejętności** dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań. Doktorantka potwierdził umiejętność dokonywania krytycznej oceny uzyskanych

wyników badań zarówno w aspekcie interpretacji wyników dociekań naukowych, jak i też skonstatowania ich wagi poznawczej. Zachowała należytą staranność w procesie badawczym. W całości prowadzonych dociekań stwierdzam, że Autorka posiada umiejętności dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań w zakończeniu rozprawy doktorskiej (s.383-390, artykułowanych w sposób precyzyjny i zdecydowany).

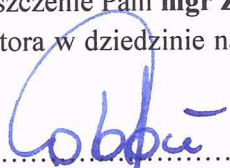
- **Stwierdzam posiadanie umiejętności** poprawnego sformułowania sprawozdania z wyników badań w sferze formy i treści. Recenzowana rozprawa zredagowana została w postaci sześciu rozdziałów, spośród których próżno szukać pełnej koncepcji metodologicznej prowadzonych badań. Praca zawiera zakończenie stanowiące podsumowanie wyników, bibliografię oraz spisy rysunków, tabel i wykresów. Całość zebrano na 424 stronach, do których nie dołączono załączników w postaci „Kwestionariusza wywiadu eksperckiego” oraz „Arkusza obserwacji treści medycznych. Tekst rozprawy wzbogacono 10 rysunkami, 44 tabelami oraz 18 wykresami. W bibliografii przywołano imponującą liczbę źródeł. Ułożenie treści pracy jest czytelne. Spis treści i wykaz skrótów sporządzone zostały poprawnie.
- **Ocena stopnia oryginalności uzyskanych wyników.** Stwierdzam posiadanie umiejętności dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań. Doktorantka potwierdziła umiejętność dokonywania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań, czego potwierdzeniem jest całość opracowanej dysertacji, stanowiąca indywidualny dorobek badawczy, będąca zwieńczeniem dotychczasowej pracy naukowej Autorki. Zawarte w rozprawie wyniki przeprowadzonego procesu badawczego świadczą o umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów naukowych oraz posługiwania się metodami badawczymi.
- **Oceniam wartość naukową i praktyczną uzyskanych wyników** jako przydatną do podejmowania dalszych naukowych badań.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania/nie spełnia wymagań przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wątpliwości, które należy rozstrzygnąć w czasie obrony rozprawy doktorskiej /pytania na obronę rozprawy zostały zaznaczone w treści recenzji na stronach 2 i 3.

Końcowa konkluzja i ocena

Ja, niżej podpisany stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pani **mgr Żanety Zajac** spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) i wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie o dopuszczenie Pani **mgr Żanety Zajac** do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

.....

Podpis

Rozprawa doktorska nie spełnia kryteriów pracy bardzo dobrej i zasługującej na uznanie jej za wyróżniającą.